Όλα αγγίζουν τη γονιμότητα στην αγελάδα

Επηρεάζεται άμεσα από τη δυσλειτουργία όλων των συστημάτων λένε οι ζωοτέχνες

ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΛΙΑΜΗ
liamis@agronews.gr

Σωστή διατροφή, επαγγελματική διαχείριση, θωράκιση της υγείας και διασφάλιση συνθηκών ευζωίας στο κοπάδι, είναι οι τέσσερις ακρογωνιαίοι λίθοι για την επίτευξη υψηλής γονιμότητας, η οποία εγγυάται, με τη σειρά της, την υψηλή γαλακτοπαραγωγή των ζώων και τελικά και την κερδοφορία της εκμετάλλευσης, που είναι και το ζητούμενο για τον παραγωγό.

Γ. Αμοιρίδης
Σύστημα πολυτελείας χαρακτηρίζεται το γενετικό, αφού επηρεάζεται από όλες τις συνθήκες

Την άποψη αυτή εξέφρασε ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Γιώργος Αμοιρίδης, στην ενημερωτική ημερίδα με θέμα «Ευζωία, παραγωγικότητα, ποιότητα: Βασικοί παράγοντες για τη βιωσιμότητα των γαλακτοπαραγωγικών εκμεταλλεύσεων», που διοργάνωσε η «Δέλτα», στις 22 Ιουνίου στην Ξάνθη, στο πλαίσιο του «σχεδίου δράσης ΓΑΙΑ», με τη συμμετοχή πλήθους παραγωγών και εκπροσώπων των κτηνιατρικών και γεωτεχνικών υπηρεσιών.

Ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Γιώργος Αμοιρίδης.

Σύμφωνα με τον καθηγητή, η γονιμότητα των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής βαίνει μειούμενη και η αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση των τελευταίων δεκαετιών που καλείται να διαχειριστεί αποτελεσματικά ο κλάδος. «Οι αγελάδες δεν είναι, γενετικά, λιγότερο γόνιμες, αλλά σίγουρα δεν είναι ίδιες, με αυτό που ήταν στο παρελθόν», ανέφερε, για να προσθέσει πως η δυνατότητα παραγωγής υψηλών ποσοτήτων γάλακτος από τη σύγχρονη αγελάδα, προϋποθέτει διατροφική υποστήριξη, όχι μόνο κατά τη διάρκεια της παραγωγής, αλλά και κατά τις περιόδους προετοιμασίας.

Ως τέτοιες, όπως εξήγησε, νοούνται η ξηρά περίοδος και η ανάπτυξη της νεαρής μοσχίδας. «Η μερική κάλυψη των διατροφικών αναγκών μειώνει την παραγωγή γάλακτος, προδιαθέτει σε εκδήλωση μεταβολικών νοσημάτων και εξασθενεί και την ενδογενή άμυνα του οργανισμού, με συνέπεια την αυξημένη συχνότητα παθήσεων, οι οποίες μειώνουν περαιτέρω τη δυνατότητα παραγωγής και συρρικνώνουν τη γονιμότητα», είπε χαρακτηριστικά ο ομιλητής.

Αναφερόμενος στο περιβάλλον των σύγχρονων εκτροφών δε, τόνισε ότι απέχει πολύ από το ιδανικό για την ευζωία των αγελάδων, γεγονός που οδηγεί σε καταστάσεις καταπόνησης, (stress), με τον παράγοντα της θερμικής καταπόνησης, να είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη γεωγραφική μας περιοχή και να καθιστά ευάλωτα τα ζώα.

«Η θερμική καταπόνηση, πέραν της μείωσης της παραγωγής, επιφέρει δραματική μείωση της γονιμότητας, η οποία διατηρείται για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την υποχώρηση των ψηλών θερμοκρασιών», ανέφερε και διευκρίνισε πως «αυτό έχει ως συνέπεια η μειωμένη γονιμότητα να διαρκεί στη χώρα μας περισσότερους από 4 μήνες».

Εξελιγμένες συνταγές για το σιτηρέσιο των αγελάδων από τον καθηγητή Γιώργο Ζέρβα.

Κρίσιμος ο ρόλος της θερμικής καταπόνησης στις χώρες της Μεσογείου

Σε σχέση με τους κυριότερους παράγοντες που επηρεάζουν τη γονιμότητα των αγελάδων, ο κ. Αμοιρίδης εστίασε:

Στις συνθήκες ευζωίας. Η πυκνότητα του πληθυσμού, η ευρυχωρία των θέσεων ανάπαυσης, το μήκος του παχνιού, οι θέσεις και ο αριθμός των ποτιστρών, η ολισθηρότητα των δαπέδων, η θερμοκρασία και η υγρασία του χώρου σταυλισμού είναι παράγοντες με μεγάλη βαρύτητα στη γονιμότητα της αγελάδας. Ιδίως οι υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού οδηγούν στην κατακρήμνιση των δεικτών αναπαραγωγής. Προτεραιότητα του κτηνοτρόφου πρέπει να είναι η μείωση των υψηλών θερμοκρασιών στο στάβλο, είτε η παροχή ανακουφιστικών δροσισμάτων στα ζώα, με εξειδικευμένα συστήματα ψύξης, όπως ανεμιστήρες διαφόρων τύπων, συστήματα υδρονεφώσεων, και διαβροχής κλπ., τα οποία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες κατασκευής και το μικροκλίμα της μονάδας. Διαβροχή με ταυτόχρονη ψύξη σε ισχυρό ρεύμα αέρα φαίνεται ότι εξασφαλίζουν τις ιδανικότερες προϋποθέσεις για αποτελεσματική ψύξη των ζώων που είναι ικανή να συντηρήσει την υψηλή γαλακτοπαραγωγή και να μειώσει τις απώλειες στη γονιμότητα. Παράλληλα, στις περιόδους θερμικής καταπόνησης ο παραγωγός πρέπει να μεριμνά ώστε η τροφή των αγελάδων να είναι φρέσκια, άριστης ποιότητας, να χορηγείται κατά τις δροσερές ώρες, να έχει υψηλή πεπτικότητα, ενεργειακή πυκνότητα και να αναπληρώνει την απώλεια ηλεκτρολυτών.

Συστήματα ψύξης
Ανεμιστήρες διαφόρων τύπων, συστήματα υδρονεφώσεων και διαβροχής είναι απαραίτητα στους ελληνικούς σταύλους

Στην εφαρμογή αυστηρών κανόνων και μέτρων βιοασφάλειας, και κατάλληλου εμβολιακού προγράμματος για όλα τα ζώα της αγέλης που να προβλέπει προστασία από νοσήματα όπως IBR, BVD, Κλωστηρίδια, Οζώδη δερματίτιδα, Αναπνευστικό και Διαρροικό σύνδρομο των μόσχων και κατά περίπτωση της Βρουκέλλωσης.

Στην ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης, καταγραφή στοιχείων από τον κτηνοτρόφο. Συχνή θερμομέτρηση, παρατήρηση υφής της κοπριάς, έλεγχος της αφυδάτωσης, των εκκριμάτων της γεννητικής οδού, της κατανάλωσης τροφής και συνεχής και συστηματική παρακολούθηση του ζώου κατά τη διάρκεια της λοχείας θα πρέπει να είναι δράσεις ενταγμένες στην καθημερινή ρουτίνα της εκτροφής. Επίσης σε τακτά διαστήματα πρέπει να γίνεται έλεγχος στα φρεσκόγεννα και στα ζώα της ξηράς περιόδου για την εκτίμηση του κινδύνου κέτωσης στην εκτροφή.

Οικονομική αξιολόγηση του σιτηρεσίου με βάση το ενεργειακό περιεχόμενο

Η χρήση ισόρροπων σιτηρεσίων και η εφαρμογή διατροφής ακριβείας με την οποία επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή παραγωγή γάλακτος με την ελάχιστη δυνατή ποσότητα τροφής, μπορεί να επιφέρει τη μείωση του κόστους παραγωγής του γάλακτος και ταυτόχρονα να διασφαλίσει την ευζωία, την υγεία και την αναπαραγωγική λειτουργία των αγελάδων, τόνισε, από την πλευρά του ο καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γιώργιος Ζέρβας.

Οι στόχοι αυτοί, όπως είπε ο έμπειρος καθηγητής, είναι εύκολο να επιτευχθούν με την επιλογή των κατάλληλων ζωοτροφών, κατόπιν οικονομικής αξιολόγησης αυτών με βάση το ενεργειακό τους περιεχόμενο, την περιεκτικότητά τους σε πρωτεΐνες και λοιπά θρεπτικά συστατικά και την τιμή διάθεσής τους στην αγορά.

Περαιτέρω, ο κ. Ζέρβας τόνισε τη σημασία που έχει η ποσότητα και η σύνθεση του σιτηρεσίου που καταναλώνει η αγελάδα την περιγεννητική περίοδο (τρεις βδομάδες πριν και περίπου οκτώ μετά τον τοκετό) στην παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και τη γονιμότητα.

Ανέφερε, μεταξύ άλλων, την ανάγκη χρησιμοποίησης περισσοτέρων της μίας πρωτεϊνούχων ζωοτροφών στο σιτηρέσιο για τη βελτίωση της βιολογικής αξίας των πρωτεϊνών ή τη συμπλήρωση του σιτηρεσίου με την εκάστοτε απαιτούμενη ποσότητα προστατευμένης μεθειονίνης και λυσίνης με την οποία μειώνεται η εμβρυϊκή θνησιμότητα, αυξάνεται η γαλακτοπαραγωγή, ενισχύεται το ανοσοποιητικό σύστημα του ζώου και μειώνονται τα περιστατικά εκδήλωσης μεταβολικών νόσων.

Με την προσθήκη των παραπάνω απαραίτητων αμινοξέων, τόνισε, μπορεί να μειωθεί το ποσοστό των ολικών αζωτούχων ουσιών του σιτηρεσίου, άρα και το κόστος διατροφής.

Κομβικής σημασίας στο σύστημα διατροφής με σιτηρέσιο ολικής ανάμειξης, σύμφωνα με τον ομιλητή, είναι η ομαδοποίηση των ζώων της μονάδας με βάση το ύψος της γαλακτοπαραγωγής τους σε περίπου μηνιαία βάση. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται αφενός ο υπερσιτισμός των ζώων με χαμηλή γαλακτοπαραγωγή, αφετέρου η ανεπαρκής κάλυψη των αναγκών των ζώων με υψηλή γαλακτοπαραγωγή, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την παραγωγικότητα και τη γονιμότητα των ζώων, αλλά και για το κόστος διατροφής.

Από τη γέννηση του ζώου ξεκινά το πρόγραμμα ορθής διατροφής

Στη διατροφή, σύμφωνα με τον κ. Αμοιρίδη, κρισιμότερη θεωρείται η περίοδος από την έναρξη της ξηράς περιόδου έως τις 100 πρώτες μέρες της γαλακτοπαραγωγής. Στην ξηρά περίοδο οι αγελάδες θα πρέπει να ομαδοποιηθούν σε 1n και 2n περίοδο, με ισόρροπα σιτηρέσια φροντίζοντας να μη παχύνουν. Διευκρίνισε ακόμη πως αμέσως μετά τον τοκετό, η αγελάδα είναι αδύνατο να καταναλώσει την απαιτούμενη ποσότητα ξηράς ουσίας για την υποστήριξη του τεράστιου όγκου παραγόμενου γάλακτος, με συνέπεια να χάνει βάρος, καθώς κινητοποιεί σωματικές ενεργειακές αποθήκες για να συντηρηθεί. Η απώλεια βάρους εκλαμβάνεται ως μη φυσιολογική από τον οργανισμό, ο οποίος αμύνεται με ενεργοποίηση διάφορων εσωτερικών μηχανισμών που καταλήγουν σε μείωση της γονιμότητας. Για την ενίσχυση της δυνατότητας πρόσληψης τροφής συνιστάται η παθητική χορήγηση ειδικού διαλύματος 25-30 λίτρων που περιέχει προπυλενική γλυκόλη, προπιονικά, άλατα και αμινοξέα, αμέσως μετά τον τοκετό, με στόχο η αγελάδα να προχωρήσει γρήγορα σε επανενεργοποίηση του αναπαραγωγικού της συστήματος.

ΠΟΙΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με τον καθηγητή Αμοιρίδη, η γονιμότητα των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής βαίνει μειούμενη.

Επάξια αντικαθιστά το καλαμπόκι το ενσίρωμα σόργου

Στην ίδια ημερίδα παρουσιάστηκαν, επίσης, για πρώτη φορά τα αποτελέσματα εφαρμοσμένης έρευνας, με τρία υβρίδια σόργου και ισάριθμα υβρίδια καλαμποκιού, που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Επιστήμης Ζωϊκής Παραγωγής Γιαννιτσών, με σκοπό την αξιοποίηση ελληνικών καλλιεργειών στην παραγωγή ζωοτροφών. Στα συγκριτικά αποτελέσματα αναφέρθηκε κ. Ι. Χατζηγεωργίου, ο οποίος αφού διευκρίνισε ότι καταρτίστηκαν δύο ισοδύναμα σιτηρέσια, το ένα με ενσίρωμα αραβοσίτου και το άλλο με ενσίρωμα σόργου και διατράφηκαν δύο ισοδύναμες ομάδες των 8 αγελάδων για δύο μήνες στις οποίες καταγράφονταν καθημερινά τα στοιχεία γαλακτοπαραγωγής και κάθε εβδομάδα τα ποιοτικά στοιχεία του γάλακτος, διαπιστώθηκε ότι:

Εγχώρια παραγωγή ζωοτροφών
Έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Επιστήμης Ζωϊκής Παραγωγής Γιαννιτσών

1. Η άρδευση του σόργου ανά 12 – 14 ημέρες έδωσε ξηρή ουσία κατά 6% λιγότερη σε σχέση με την άρδευση ανά 8 – 10 ημέρες. Δηλαδή, με εξοικονόμηση νερού κατά 30% ανά άρδευση, η μείωση της παραχθείσας ποσότητας ήταν 6%. Το στοιχείο αυτό πρέπει να συνεκτιμηθεί από τους παραγωγούς όταν υπάρχει θέμα διαθέσιμης ποσότητας (επάρκειας) νερού ποτίσματος.

2. Η ποσότητα της ξηράς ουσίας του σόργου ήταν περίπου 25-35% χαμηλότερη από εκείνη του αραβοσίτου (ανάλογα με το υβρίδιο) για τη συχνότητα ποτίσματος ανά 8 – 10 ημέρες (μείωση νερού κατά 43%) και κατά 30-37% λιγότερη ανά στρέμμα για τη συχνότητα ποτίσματος ανά 12 – 14 ημέρες (μείωση νερού κατά 60%).

3. Δεν υπήρξε διαφοροποίηση μεταξύ των τριών υβριδίων αραβοσίτου ως προς τη στρεμματική απόδοση σε χλωρομάζα. Δεδομένου, όμως, ότι τόσο το σόργο όσο και ο αραβόσιτος προορίζεται για διατροφή των μηρυκαστικών ζώων, αυτό που έχει ουσιαστική σημασία είναι η στρεμματική απόδοση κάθε καλλιεργούμενης ζωοτροφής (υβριδίου) σε θρεπτική αξία (ενεργειακό περιεχόμενο) και ολικές αζωτούχες ουσίες (πρωτεΐνες).

4. Η ισοδύναμη αντικατάσταση του ενσιρώματος αραβοσίτου με ενσίρωμα σόργου δεν προκάλεσε ουσιαστική αλλαγή στα παραγωγικά χαρακτηριστικά των διατρεφόμενων αγελάδων και στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του γάλακτός τους.